

Το παιχνίδι ως άθλημα ελευθερίας

[Πολιτισμός](#) / [Αθλητισμός](#)

[Νικόλαος Α. Νησιώτης, Θεολόγος, Φιλόσοφος, Καθηγητής Πανεπιστημίου \(+1986\)](#)

Το παιχνίδι είναι συνώνυμο με την ελευθερία και έχει την ίδια σημασία με την τελευταία όσον αφορά τη δημιουργία της προσωπικότητας του ανθρώπου. Με το παιχνίδι ο άνθρωπος υπερβαίνει τα άμεσα όρια του σε χρόνο και τόπο. Το παιχνίδι είναι ο πρώτος φυσικός αυθόρμητος και απροσποίητος τρόπος για ένα ανθρώπινο ον να μοιράζεται στην βαθύτερη της έννοια την ελευθερία και την εσωτερική του ανάγκη να απαντήσει στο εσωτερικό του κάλεσμα να καταστεί ελεύθερο, να δημιουργήσει μία νέα κατάσταση αλλάζοντας και μετατρέπονται στην πραγματικότητα όπως του δίνετε απ' έξω.

το παιχνίδι είναι μία συμβολική έκφραση της πρώτης φυσικής, βιολογικής και πνευματικής στάσεις του ανθρώπου να δημιουργήσει κάτι νέο και να ευχαριστηθεί με τη δημιουργία του σαν αποτέλεσμα της ελευθερίας του. Γι' αυτό το λόγο, δεν υπάρχει ανθρώπινο ον που να μην έπαιξε στα πρώτα χρόνια της ζωής του, δηλαδή στην ηλικία που η ανθρώπινη προσωπικότητα αρχίζει να δημιουργείται, καθιστάμενη, με τον πιο φυσικό και φανερό τρόπο, δημιουργική. Γι' αυτό η πρώτη

περίοδος της ηλικίας, η παιδική, είναι αποφασιστική για την ανάπτυξη της ανθρώπινης συνειδήσεως και ωριμότητας.

...

Για μία καλύτερη και πληρέστερη κατανόηση του σπορ σαν παιχνιδιού και της σημασίας του για την Ολυμπιακή φιλοσοφία για να κατανικηθούν οι σύγχρονες απειλές κατά των Ολυμπιακών Αγώνων, θα διερωτηθούμε και θα βρούμε ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους πρέπει κανείς αναπόφευκτα να παίξει ώστε να καταστεί ώριμη προσωπικότης. Διότι, η προσωπική του ελεύθερη επιλογή για παιχνίδι, δεν είναι μία αφηρημένη και αυθαίρετη απόφαση. Η ελευθερία αυτή δεν υπάρχει στον άνθρωπο. Πρέπει να κερδίσουμε την ελευθερία μας. Πρέπει να γίνουμε ελεύθεροι. Αυτό είναι το κάλεσμα μας. Δεν γεννηθήκαμε ελεύθεροι και ανεξάρτητοι. Μόνο τα χαμηλότερα είδη των ζώων είναι ανεξάρτητα κατά αυτό τον τρόπο. Όσο πιο εξελιγμένο είναι ένα ζώο, τόσο περισσότερο πρέπει να αγωνιστεί μεταξύ των δύο άκρων της ανάγκης και της ελευθερίας.

Λόγω της διαλεκτικής αυτής φύσεως της ελευθερίας δεν επιλέγουμε άμεσα το παιχνίδι γιατί είμαστε ελεύθεροι. Η ελεύθερη επιλογή μας για παιχνίδι είναι μία απάντηση σε ένα φυσικό κάλεσμα για παιχνίδι. Δεν πιεζόμαστε για να παίξουμε. Ένας άνθρωπος μπορεί, θεωρητικά, να υπάρχει χωρίς να έχει ποτέ παίξει. Πρέπει

να καταλάβουμε πως υπάρχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους κάνουμε την ελεύθερη επιλογή μας να παίξουμε. Η ελευθερία είναι πάντοτε μία ανταπόκριση στην ελευθερία ή σε ένα εσωτερικό κάλεσμα να γίνουμε ελεύθεροι. Αυτή την αλήθεια τη ζούμε πολύ βαθιά στην επιλογή μας για να παίξουμε.

α) Κατά πρώτον, καλούμεθα να παίξουμε λόγω της βιολογικής μας συστάσεως, δομής και λειτουργίας. Ειδικότερα το ανθρώπινο σώμα, μεταξύ όλων των άλλων ζώντων οργανισμών στη φύση, χάρη στην υψηλή και πολύπλοκη σύνθεση και δραστηριότητα του, προκαλεί την άμεση αντίδραση όχι απλώς για να κινείται, να περπατά, να τρέχει αλλά για να κάνει όλα αυτά σε ένα οργανωμένο σύστημα αντιθέσεων και συνθέσεων, αμοιβαιότητας και στο τέλος σε άμιλλα και ανταγωνισμό με ομοίους βιολογικά σύνθετους οργανισμούς. Στη δόμηση του ανθρώπινου σώματος, γίνονται και τα δύο ταυτόχρονα, η οργανωμένη κίνηση καθώς επίσης και η ανταγωνιστικότητα υπό τύπον ανταγωνισμού για την κυριαρχία.

Αυτός ο ίδιος ο ανθρώπινος οργανισμός, για τη σύγχρονη βιολογία, είναι ένα ανοιχτό παιχνίδι. Τα κύτταρα προδίδουν μία αμοιβαία κίνηση επιδεκτική και αισθησιακή στη σύστασή τους. Η υγεία εξαρτάται από τον συμπληρωματικό ρόλο που παίζουν τα κύτταρα.

Αυτό είναι σαν ένα ανοιχτό παιχνίδι από το οποίο εξαρτάται η υγεία. Όταν ένα κύτταρο χάνει τη χημική του ένταση, ένα άλλο κύτταρο ενώνεται με αυτό για να το υποκαταστήσει με έναν άλλο ρόλο που φαινομενικά είναι αντιθετικός. Γιατί γίνεται αυτό, κανείς δεν μπορεί να το εξηγήσει. Ίσως είναι τυχαίο γιατί είναι παράλογο στην προέλευσή του. Είναι ένα παιχνίδι. Αλλά ο σκοπός είναι φανερός: Για να δημιουργήσει και να διατηρήσει τη ζωή με υγεία και δημιουργικότητα. Ο ανθρώπινος οργανισμός είναι από μόνος του ένα παιχνίδι και συνεπώς καλεί τον άνθρωπο να ανταποκριθεί συντονίζοντας τις κινήσεις του, να δημιουργήσει ένα σύστημα κινήσεων για ένα σαφή σκοπό. Όλα τα παιχνίδια και όλα τα είδη σπορ ανταποκρίνονται στην εσωτερική βιολογική δομή του οργανισμού μας. Είναι μία οργανωμένη ανταπόκριση στις πολύ βαθιές εσωτερικές οργανικές ωθήσεις.

β) Κατ' αυτό τον τρόπο, ο ανθρώπινος οργανισμός προδίδει μία αβεβαιότητα στην υψηλή του σύσταση. Αν και εργάζεται σαν μία τελειοποιημένη μηχανή, δημιουργεί στην ανθρώπινη ύπαρξη ένα αίσθημα ανεπάρκειας, η οποία με τη σειρά της ζητά από τον άνθρωπο μία προσπάθεια υποκαταστάσεως ή υπερσυμπληρώσεως προς το άπειρο. Έτσι, ο άνθρωπος είναι ένα μείγμα ανάγκης και ισχύος. Είναι μία καλά λειτουργούσα μηχανή αλλά αδυνατεί να παραμείνει στην απομόνωση της όπως κανένα άλλο ζώο σε αυτή την πλάση. Επειδή είναι μία τέτοια βιολογική μηχανή πρέπει να αγωνιστεί, για να ξεπεράσει τα όρια της που καθορίστηκαν από αυτή τη μηχανή. Οι οργανικοί περιορισμοί συνιστούν μία έκκληση στον άνθρωπο να δημιουργήσει νέους τύπους ζωής με βάση την οργανωτική του δομή. Να γιατί οι αδύνατοι οργανισμοί φιλοδοξούν να διαθέτουν υπεράνθρωπη δύναμη και άνθρωποι με κάποιο ελάττωμα ονειρεύονται τη θεία εξουσία. Το παιχνίδι πληροί αυτές τις ανάγκες και ως εκ τούτου, μπορεί να καταστεί πηγή χαράς, ικανοποίησης και ώριμου ανδρισμού, αλλά μπορεί όμως να καταστεί το κίνητρο και ο τόπος για κάθε είδους παράνομη παρουσίαση δυνάμεως, μίσους, δίψας για υπέροχη για να δεσπόζει και να κυριαρχεί επί των άλλων επί εγωιστικής βάσεως. Τα υψηλού ανταγωνισμού σπορ πάσχουν από όλες αυτές τις φυσικές, πρωτόγονες αντιδράσεις στις απαιτήσεις των βιολογικών δομών του οργανισμού.

γ) Το παιχνίδι ως εκ τούτου, έχει τη γνήσια προέλευσή του και σκοπό την προσπάθεια του ανθρώπου να ξεπεράσει τους περιορισμούς και τις ανάγκες που δίνονται σε αυτόν φυσικά αλλά μέσω αυτών των ίδιων περιορισμών που συνιστούν για αυτόν την επίκληση για ελευθερία. Αυτό είναι η πρόσκληση για παιχνίδι που

απευθύνεται σε αυτόν από τη φύση και από ανάγκη. Πρέπει να γίνει λόγος για παιχνίδι ώστε αυτός ο άνθρωπος να απελευθερωθεί από αυτή την ανάγκη. Εδώ η διαλεκτική είναι παράδοξη όπως παράδοξο και το παιχνίδι στη βαθύτερη του έννοια. Παράδοξο σημαίνει εδώ, άπειρη σοφία και υπαρξιακή συνέπεια. Εκείνο που νομίζω πως σε σκλαβώνει, αυτό είναι ακριβώς που γίνεται μία επίκληση στην ελευθερία σου, στον περιορισμό σου και στα πάθη σου.

Λόγω αυτής της σοφής διαλεκτικής, το παιχνίδι σε όλες του τις μορφές βοηθάει τον άνθρωπο να απελευθερώνεται από τα συμπλέγματα, την απομόνωση του, τις νευρώσεις του. Σε ένα περαιτέρω στάδιο βοηθάει τον άνθρωπο να ξεπεράσει τα αισθήματά της κατωτερότητας της τάξεως του, τον εσωστρεφή χαρακτήρα του, τις μονιστικές τάσεις του. Ένας αθλητικός άνθρωπος πρέπει να γίνει ένας πλήρης άνθρωπος, ψυχολογικά ισοσταθμισμένος και ηθικά συνεπής.

Με άλλα λόγια, το παιχνίδι, όντως στη βάση σαν σύμβολο ελευθερίας και δημιουργικότητας, δεν ανήκει απλώς στη σφαίρα των ηθών, δηλαδή «πρέπει να παίξεις γιατί αυτό είναι καλό για την ηθική σου ανάπτυξη και πρόοδο». Μπορεί να είναι επίσης ηθικό αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Το παιχνίδι ανήκει στην ποιητικοαισθητική σφαίρα, διότι είναι ακριβώς δημιουργικό και συμβάλλει στην απελευθέρωση του ανθρώπου από τον ίδιο του τον εαυτό και τους περιορισμούς της φύσεως και της κοινωνίας του. Το παιχνίδι υφίσταται στη σφαίρα της μορφώσεως της ποιήσεως και της τέχνης.

Επιμέλεια: Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

<https://bit.ly/2YN3QVu>